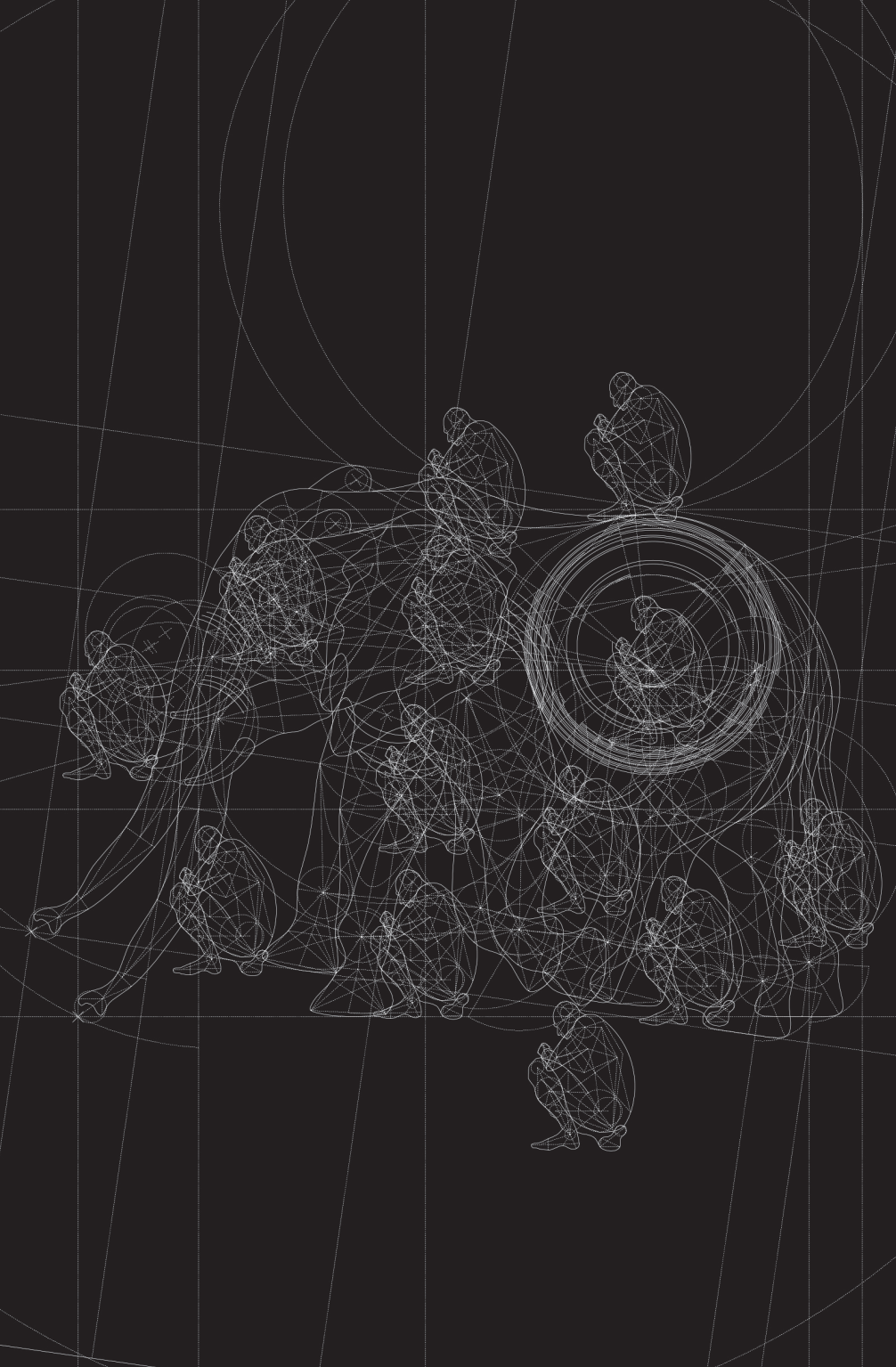

Tomáš Straka
Persona non grata

*Venované všetkým,
ktorí sa živili
či živia čiernou prácou*

€urópa plná špakov

Som zlý človek.

Vždy som to vedel. Netreba ponôš, smútku či strachu. Žiadne žaloby na výchovu či spoločnosť.

Prosto, som zlý človek.

Toto postavenie som si vybral ako jedinú morálnu premisu, ktorá mi ostala. Jediný pevný bod.

Centrum mne známeho sveta...

Milión ľudí denne ponúka milión riešení, milión predobrazov správnosti, dobroty, pravdy. Teda toho, čo by sa malo, smelo, snád' smelo, mohlo – mantinely prípustnosti.

Každý presne vie, ako by ste mali žiť svoj život, budovať vzťah, modliť sa, pracovať, šukať, klamať a najväčším hriechom stále zostáva originalita. „*Konaj tak, aby sa maxima tvojej vôle mohla stať všeobecným zákonom.*“ Teda, vždy sa spýtaj, čo by sa stalo, keby to tak robil každý, a až ti všetci – rodina, známi, pracovný kolektív, kamaráti, cirkev, televízia, strana, ktorej fandiš, zákony a vláda – potvrdia, že je to tak dobre, smieš urobiť ďalší krok. Iba tak to bude správne.

V čím menšej panelovej kocke totiž uväzníme svoje životy, tým úspešnejší budeme. Sloboda znamená malý priestor v železobetónovej konštrukcii, ktorú sme si vytvorili na vlastnú ochranu. Najviac totiž človek vidí cez kľúčovú dierku, kde so zatajeným dychom čaká na to, čo sa stane bez jeho pričinenia.

Divák pchá oko k otvoru, pocíti studený vzduch a ostrý prívál svetla, jeho časť sveta sa mu zdá krásna, vidí iba maličký výrez, no zato v celej jeho nádhere – pocit spokojnosti.

Je nutné poznať tak málo, ako sa len dá – pokora.

Myšičky chodia v labyrinte bytia a ja sa odmietam s nimi plahočiť za kusom deravého syra, len aby som vyhovel, len aby som vyhorel.

Najnechutnejším zlovykom, ktorý som za svoj život rozpoznal, je vystavovať na obdiv vlastné dobro. Nepoznám nič vulgárnejšie. Po svete chodí niekoľko miliónov spasiteľov a spasiteľiek a všetkým do jedného tečie dobro z uší, očí, úst, nosných dierok a ostatných otvorov, o ktorých sa radšej nehovorí. Každý si vystaví nad dvere štít potvrdzujúci, akým dobrým človekom sa stal, a potom sa ním chodí donekonečna kochať...

Čím viac budete popierať náboženstvo, svetonázor, morálku, sny či majetok, tým viac sa ľudia budú cítiť nahí, zbabelí a v nekomforte... Tým menej dobrí sa budú zdať sebe samým.

Zamiloval som sa do vlastného zla, lebo to jediné zostalo na dne odlupovania prebytkov.

Hnev, vzdor a tichá nenávisť...

A rovnako istota, že viac nemám a ani mať nebudem. Toto je celý majetok, ktorý ponúkam na predmanželskú zmluvu.

Krucifixy antén na kovovozlatej oblohe zvečňujú slová pánov. Hluchota hučí svetom tak pevne, že zráža netopiere k zemi. Lesy priechok pod koľajami nás usvedčujú z toho, koľko stojí ďalší krok a žiadne ráno nás nespasí, len nám ukrojí z času.

Zamiloval som sa do vlastného zla, lebo to jediné zostalo skutočné.

Mea Culpa! Mea Culpa! Mea Culpa! Vždy to zaberalo. Otcovský či materinský archetyp ti dá rozhrešenie, aby si svoje chyby mohol opakovať stále dookola. Odriekaš modlitbu, tváriš sa, že ti je to ľúto. Mea Culpa! Mea Culpa! Mea Culpa!

Biť sa do hrude za lepší svet a stále kurviť, čo sa dá.

Mea Culpa! Mea Culpa! Oľutuj a všetko bude zabudnuté...

Monitor už totiž zabudol na všeličo.

Na degenerované tváre detí z Hirošimy, na horiacich mníchov vo Vietname, na islamistov režúcich americké hlavy a Američanov močiacich na telá mŕtvych islamistov. Na Kosovo, Rojavu, Rwandu, Ukrajinu či Sýriu. Na Tisov biznis židovských deportácií, testovanie odličovača na očiach králikov, vybuchnuté automobily, vraždy novinárov či obyčajných detí.

Všetko sa dá vysvetliť, odpustiť, dokonca obdivovať. Voľnosť kletky je záväzná vec a nie je nič, čo by ľudia nenávideli väčšmi než slobodu.

Hľadáme útočiská v detských izbách a pevne veríme, že sa nám ich náruče znova otvoria, že nás prijmu do našich podvedomí, že si nebudeme musieť založiť rodiny, nebudeme musieť byť zamestnaní, že mamka príde s večerou a kakaom, uprace, navarí, vyrieši, čo treba, že príde sova z Rokfortu a my budeme po prvýkrát skutočne šťastní.

Rozhodol som sa byť zlým človekom, aby som prijal vlastnú slabosť, aby som sa nemusel skrývať za biblie, rock & roll, vedecké teórie či veľké príbehy nekonečných seriálov. Aby som sa konečne vymanil zo zovretia všetkých tých veľkých moralistov lásky.

Marek sa zahľadil na stôl. Bolo tam všetko.

Všetko rozložené úplne logicky a v nadväznosti na seba, jednoduchá mapa obyčajných vecí. Ukrajinu reprezentoval popolník, nad ním mierne vľavo sa s veľkosťou Poľska rozjímal tabak, ktorý dopĺňala cenzúra filtrov Nemecka. Na juhu pod nimi Maďarsko papierikov a v strede zápalky SAFETY MATCH – reprezentant Československa, kde sa pôvodne vyrábali.

Neskôr však toto svetielko nádeje prebrala India.

Český intelektuál by asi tvrdil, že posunutím tohto biznisu do rúk všemocného Krišnu *podpořujem zaostalej průmysl zemi třetího světa*.

Slovenský roboš vám rovno povie, že nám tí vyjebaní degeši berú robotu.

Marek netvrdil nič – odnaučil sa. Túži si len ubaliť cigaretu. Ruky sa mu trasú, odpije si z piva, ale časť z neho sa rozleje na stôl tesne pod papieriky. Aha, Balkán! Ten tu chýbal. Marek utrie pivo do košeľe a ďalej tupo civí na Európu, ktorú si tu stvoril. Na vojenskú mapu plánu útoku a obrany. Blitzkrieg fajčenia.

Bývali časy, keď všetko malo svoj zmysel a poriadok. Je potrebné otvoriť sáčok s filtermi a jeden si vybrať. Zasunúť ho do otvoreného papierika. Medzi tri prsty vziať tabak a trošku z neho nasoliť do vznikajúceho celku. Ten uzavrieť, olízať a zašúľať, dosť pevne na to, aby filter nevypadol, ale dosť voľne na to, aby sa skrz stlačený tabak pretlačil vzduch. Priložiť k ústam, zapáliť, inhalovať, odklepávať – medzinárodná spolupráca.

Prítomný je akýsi pracovný proces, všetky živly, trochu kreativity, ritualizácia, pôžitok a zdravý rozum. Ale čo ak v scholastickom spore nevyhráva nikto? Čo ak univerzálne i nominálne sú totálne, ba až totalitný blud a nič neplatí? Nič z toho, čo sa nachádza na stole, ani samotný stôl nie je podstatou svojho účelu a všetky predmety (či ľudia) sú len povalujúcou sa hmotou bez inherentnej hodnoty – dajú sa použiť na čokoľvek? Čo ak je všetko skutočne zenové? Nastane potom ozajstná sloboda?

Ak papierikmi podložím stôl, filtre použijem ako žuvačky a zapálený tabak si postupne natlačím do konečníka, kde ho nechám konceptuálne tlieť ako druh pohanského kadidla, budem šťastnejší, voľnejší? Kreativnejší? Dostanem sa snáď za hranice rutinej všednosti?

Ako doktorand filozofie Marek doma zarobil maximálne 500 € na mesiac za to, že z nemčiny do slovenčiny prekladal Hegla, Kanta,

Heideggera a tisíc ďalších kníh, ktoré už preložili komunisti. Samozrejme, Nietzscheho a Wittgensteina prekladal z češtiny, nie je predsa idiot. Oni to už majú preložené dávno, Slovákom to zatiaľ nebolo treba, a tak si požičal, veď sme predsa bratia. Za doktoranda ho ale nezobrali kvôli dobrej diplomovke či bystrému, ale len kvôli jazyku. Mama Marekovi vždy tvrdila, že mu znalosť nemeckého hip hopu bude na hovno a, aha ho – nebola. Jeho akademické snaženie mu nevynieslo nič. Roboši od vedľajších stolov si mohli dovoliť trikrát väčšie účty ako on. Keď sa zmienil o svojej práci, každý ohríňal nosom, vraj komu treba také kokotiny, prečo si nenájde normálnu robotu. A keď si musel tretíkrát od matky požičať na zaplatenie nájmu, zistil, že majú pravdu. Začal sa teda pozerať po reálnej a slušnej práci a po pár pokusoch skončil tu, v nonstop bare blízko bratislavskej stanice, odkiaľ ho banda Galanťanov vezme autom priamo do Nemecka, kde opatruje ochrnutú dievčinu. Za tri mesiace utierania sračiek, šťaniek a zvratkov, vymieňania tampónov a triedenia antidepresív, zarobí toľko, čo na univerzite za dva roky. Nemusí nič zdaňovať, len sa poctivo hlásiť pani Beňovej pri okienku na úrade práce.

Marek sa díva na cigaretu, ktorú si medzičasom zožmolil, neprestane byť cigaretou ani potom, čo ju nazve traktor, lievanec či sufražetka. Jej funkcia i postavenie je známe.

To len veci, ktoré nezabávajú, stratili svoj charakter. Veci ako filozofia, história, umenie.

Bezcenné sračky. Zapaľuje, šlukuje, vydychuje – naraz ústami i nosom. Na telke za barom ide v repríze rozhovor s budúcim ukrajinským ministrom financií, ktorý sa zaúčal za privatizácie u nás.

„Prepni ho kokota!“ zakričí starý tučný alkoholik pár stolov od Mareka.

„Nemám chuť sa kukať, ako rozjebe ďalšiu krajinu!“

Persona non grata

Európa plná špakov (12)

Plač sa tíši uspávanou (16)

Z neba padá biela manna (18)

Boh sa bojí báť (19)

Vlast' je primalá (20)

Krysa z kanála (22)

Otec už neprehrá (25)

Červená je neha (27)

V lese blúdi ticho smrti (30)

Je možné sa smiať (32)

Národ zármutku (36)

Big band v podzemí (41)

Mamička monitor (44)

Hra sa nikdy nezmení (48)

Vtáčiu búdku rve ceruzka kooh-in-or (51)

Lepšie sa pochovať (55)

Oči sa otvoria (62)

Ísť dozadu či stáť? (63)

Mestá, ulice, dni, srdcia, kanály (65)

Pocity se *mísí* (68)

Pri vianočnom stole miesta už nemali (72)

Vznešené krysy (74)

Pac-Man nezastaví (77)

Chcel by som (81)

Pamätať si sny (84)

Všetky tie sväté nezmysly (87)

Chcel som byť ticho (89)

Chcel by som smieť (93)

Započuť tikot (95)

Prestať nenávidieť (96)

Vymazať slová (99)
My sme tu doma! (103)
Kukulienka, kde si bola? (105)
Keď padali Anjeli (108)

Dnes sú lepšie časy (110)
Tučniačik lieta si (114)
Strach je zlodej viet (117)
Spomienka vybledla (118)
Žiletka je Letná (120)
V útrobach slona (121)
Praská svet (122)

Persona non grata

Knihu napísal Tomáš Straka.

Ilustrácie vytvorila Michaela Marešová.

Grafická úprava a zalomenie Mária Čorejová.

Edíciu Vertigo Liberation Books vedie a redakciu knihy pripravil Ján Gavura.

V kapitole *Pocity se mísí* je použitý extrakt textu Jana Bingo Bindera.

V kapitole *Tučníačik lieta si* je použitý text piesne Samča Brata Dážďoviek.

Vydalo občianske združenie

FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania,
Cintorínska 20, 082 16 Fintice v náklade 500 kusov.

www.myface.land

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Tlač Vienala, s. r. o.,
Textilná 4, 040 12 Košice.

Vydanie prvé.

2022

Všetky práva vyhradené.

ISBN 978-80-89763-93-1